

Rendmentelen levelek el nem fogadtatnak.

Előzetési árak:

Helyben bábos hordoz, vagy
Hátré postán küldve:
Egyes évf. . . 7 ft. — 12 ft.
Folyóv. . . 3 ft. — 50 ft.
Nemzet. . . 12 ft. — 75 ft.
Külföldre egész évf. 10 frank.

Egyes évf. ára 6 ft., a kapható
a kiadványban a Gross Gusztáv
Intézetéknél.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassómezei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek
hivatalos közlönyé.

Megjelenik hetenkint háromszor: kedden, szombaton és szombaton.

Szerkesztési iroda

Brassó, Kolostor-utca 26. szám alatt.

hova a lap szociális részét illető közlemények befutnak.

A szerkesztési iroda:

FEJÉR VILMOS.

Kézírtok vissza nem adóak.

A lap kiadó-hivatala:

Brassó, Kolostor-utca 26. sz. az.

Idő kiadóinak az előfizetési pénzek és hirdetések díjai.

A mai ünnep.

Március tizenötödikének nagyvenerandó évfolyardulat tanélmé a nemzet. Ői történeti események közt, melyre a visszatekintés a harafias lelkesedés érzetét kelt, hogy keltse a haza minden polgárban.

Negyvennégy éve múlt annak, hogy midőn a márcziusi nagy áttalulás Európá mérvét államában a nyugati modern eszmék hódítását jelentette hazánkban, e mellett az alkotmányos élet folyamán az emlekelet állította helyre, melyek nemzeti léttelünk a állami nagygyűlések mindig összefüggésben álltak. Ezért ünnep hazánkban március 15-ike, mert e napon a nemzeti érzés és állami életet ujra felkeltésért érte meg, s e nap emlékeztet az egész történelmünk kinyitókötetét kelt megvalósul, mert e napon lett először mindez, a mi nem volt a nemzeti gyenge alkotta és nem egerzett meg történelmünk szellemével.

Ezért azért ünnepünk e nap emléket a nemzeti kegyelet érzete. S mint ilyen alkalmas arra, hogy az igazi lelkesedés a nemzet ügyéért, a nemzet küzdelem a közérdek szolgálatában e nap emlékezőt fűzzet nagy áttalulás emlékeiből éltető tápot merítsenek.

Erre pedig minden nemzetnek s ne-

lünk fokozott arányban szükségünk van, mert a magyar nemzetnek Jókai szerint „a szabadság ad létjogot, nem számunk, nem hatalmunk, nem „szükségünk, ne hazánk az övező tengerek, nem európai garantik öröklött meg Magyarországot, hanem az a közszellem, melyről a világ tudja, hogy örökön örökre a saját szabadságának csoda védelmezése minden szabadsággal küzdő népek segítő barátja, áldozó, hivatott maradt”.

Ezt a tudatot pedig lelkünkben olykor-olykor megújítani hazafias kötelesség, mert az a nemzet, a mely májának nagy eseményei által közönysé válik, az tovább fejlődésének alapját találja meg.

Az e naphoz fűzött esemény jöhet, nem e napnak pillanatnyi szellemé, hanem a nemzet jobbját által hosszú időn keresztül folytatva közéleti eredménye; de az elvek győzelem e naphoz jöve fűződik, e nap emlékeztet minagol pontja mara hazánk történelmünk.

Hosszas és nagy küzdelem előzte meg e nap dadálát, mielőtt a nemzet a reformok terére lépett s mik elmozdításban feladatának tekintte az alkotmány reformálását, de egyszersmind beláta azt, hogy az állam alkotmányát a közszellem követeléseivel megkegyeltetése s a változott viszonyokhoz alkalmazni szükséges.

S csak akkor kezdődött az igazi küzdelem, midőn az országgyűlésnek a közvélemény és anyagi jólét emelésére célzó intézkedéseit kívül törvényekbe annak összpontosított, hogy hazánkunk kormányzati

önállóságát érvényre emeljük, a polgári jogegyenlőséget életbe léptessék, az alkotmányos jogokat és szabadságot az egész népre kiterjessék; szóval, midőn hazánk sorsának ítézői a földnek, embernek és szellemnek felszabadítására irányított vezérése alatt gyakorlati döntést befolyásolták a bekövetkező nagy áttalulásra.

E törekvésben s annak vívmányában az ember és szabadság szeretői önkéntesül nyertek igazságot; de a mely törvények azt is igazolják egyszersmind, hogy fajunk nem faji, sem nemzeti gyűlölködés, sem hiteltenség nem vezette törekvéseiben. S mi sem igazolja jobban e törekvés jogosságát, minthogy azok által százados elmaradásunkból, mintegy varázstestvérek emelkedtek az európai országot államos szónivalanság, s ez emelkedésnek az államhatáron legelső tényezője, koronás királyunk által szentesített törvények útján jutottak.

S míg más nemzetek véres harcban s romból küzdelem árán jutottak a korszellem által követelt haszonhoz sikerhez, a mielőtt a világtörténelemben ama páratlanul jól körülmény teszi fényessé és dicsővé, hogy alhozz vértelenül és koronás király által szentesített törvények útján jutott a nemzet.

S tudva ezt, s ismervé a történelmi tények följelődését, hisszük, hogy a márc 15-ikéhez fűzött vívmányok feletti örm emlékeztetésben e haza lakói nemzetiségi különbség nélkül osztozhatnak. Hiszen ez em-

lékhez fűződik ama polgári és politikai szabadság élvezete, melyet ma a haza minden polgára nemzetiségi különbség nélkül élve, s melyek mellett hazánk a jólét, erő, gazdagság és műveltség útján oly sikerrel halad.

Azért midőn a nemzet e napot megünnepeli, hazájának annak kijelentésével ünnepel, mely biztosította jövőjét.

A minnek s nemzeti önértékelésünkben hitté erősbodott tudatában a közéletünkkel amaz imában nyertem e napon kifejezést, melyben a nemzet múltja, élete és öröme ki van fejezve s mely így szól:

Társad meg isten királyunkat s imádozt hazánkat!

Megnyitók beszéd.

Milyen tisztult ünnepi közönség!

Ma 44. éve annak, hogy „hangzatos nemzetünk halhatatlan emlékei köztjelennek a királyi Budapesti s „Talpra” napok”. Lehetetlen ma a lelkünkben, melyet e köztömmé alkotott, és nemekora az egész hazában előkeltett. Ez szavakra, ezt dantára a nemzetnek akkor lelkes ifjúsága.

Összeszerűleg érezte mindenki, hogy anyagi küzdelem után, melyet az akkori szabadságvágy, a reformok érdekében 22 év alatt kitöltött, a szabadság s a nagy nap melyen a nemzet választási kötet a szabadság és szabadság közt. Azon dicsőítés az akkori nemzetünknek, hogy a szabadság helyett a szabadságot választotta. Így lett 1848. márc 15-ike a szabadság örök éltető nagy napja a magyar nemzetnek.

Az előadás abba maradt. Szózatot, Himnusz énekelt, zene volt, és együtt! Périban a tengerrel, talunk a Talpra maradt a jelszó!

Ez az 1848. évi március 15-ének története.

Messe történt el talán, midőn arról beszélt, pedig ki kell jelentenem, hogy terem az, miképp a mai ünnep évszázad röviden jeleztem.

Erdőben sem kell, hogy hát mi eskiss eznap annak mozgalmat ünnepünk? — hisz feleletet adott könyv és csak egy lehel. Az a felelet, hogy e napot, mint óvaszados bilencsét lerakásnak elni napját ünnepeljük.

Legyen bűke, szabadság és egyenlőség! És kijelentés a társaság nyilatkozatát jelezte: S mi azt ünnepeljük mai napra!

Felelős miniszterium, szabad sajtó legyen. Ez a politikai felszabadulás alapjainak megteremtését mondta ki.

Ezt ünnepeljük. Legyen közös tervszerűség, szánjunk meg a városbérzés, nemzeti bank! Ez az gazdasági és ipari szabadságok a hódítását jelezte. Ez az szabadságát, mely kimondta. Ezért ünnepeljük azok is, különösen, mint iparosok.

Játók legyen, ma a politikai és társadalmi felszabadulás, a becsületünk munkánk való szabadságát, az egyéni becsület és egyenlőség kinyilvánítását jelezte. Ez az szabadságát, az eszmék a gondolatok fejtőnyitását,

TÁRSZÁ. Felolvasás.)

Tisztelt közönség!

Megbecsültem, ha szerencsétlenül beteges, remélt gátolva esik rövid lehetek szóban.

Képzeltem a helyett lehetek és nézem egész lelkem izgalmak elmondani — a mit értek.

Ugy vagyunk március 15-ével, mint a dogmatizmus messze távol, kinek mentől odább haladt úgy: annál inkább és nagyobb erővel meg szívét és emléket az elhagyott hazát terelőd minden gondolatát. Hováváltunk halad nemzetem története az 1848—49 évek évfolyamát — gyászról — annál nagyobb, annál erősebb lesz bámulatunk — hogy imádozt ne mondjuk — e drága történelmi események eseménye irány.

As 1789 elv any franczia forradalmak és napot meg volt elég Európa társadalmi és politikai életének megvilágítására. Ez csak alop volt. Ekkor az 1847-48. év, midőn Párizsban reformokhozak kezdtek rendezni a nyilvánosság vitáit, a tartathatatlanság állapotokat. Beültek a „nép tömegesen gyűléseinek napjára. Tanácsokat állítottak zenebe, ezek használtak tegegyekről e a Saint-Marie utcán láttak első ember betömés ártóvalna e nem kiküldi a harcot.

A brassói iparos ifjak képző és betegesgőzö egyetm által rendezett esemény tartotta Bona letet.

Európa szíve újra megdobbant s a szabadság e központiállat villámcsap gyorsasággal elvitt hie megmozgott a jogtalanságok úrmárai rótt fejedelmi székeket.

Hazánkban a poszonyi országgyűlés és bécsi udvar közt szűk joggyűlés volt. Közvetlen társaságban dicsően tartja a kedélyi erőt. Országgyűlési gyűlések nap. Pesten is napokra várják a poszonyi országgyűlésnek emleketét. 1848. márc 16. én szardon aoda időben szarban e nem kíváncsiak gyűléseket ismét az utcán. Egyszer csak föl áll egy lélek és szavai kelt: Talpra, magyar, ha a haza! s a nép most önként egyenesen s nyomdát, melynek tulajdonosa engedre a közbejárnak, azonnal kinyomtatást 12 pontot:

Mit kíván a magyar nemzet!

Legyen bűke, szabadság és egyenlőség!!!

1. Kívánjuk a sajtószabadságot, a cenzura elhárítását.

2. Felvesszük miniszteriumot Budapest.

3. Ezenkívül országgyűlést Pesten.

4. Törvény előtti egyenlőség polgári és vallási tekintetben.

5. Nemzeti öngazg.

6. Közös törvényszerű.

7. Urbai viszonyok megváltoztatása.

8. Ekkülsők. képviselőt egyenlőség alapján.

9. Nemzeti bank.

10. A katonaság esküdjét meg az alkotmányra; — magyar katonáinkat ne vigyük külföldre, a külföldieket vigyük el otthon.

11. Politikai viszonyok szabadon beállásának.

12. Unio. (Bécsi dicső).

Végül egyenlőség, szabadság, testvériség!

Ezt volt az első nyomatvány, melyet a Cenzura ideges városi iroja meg nem korrigált.

Talpra! — mit tett az, hogy a sajtó szabad lett? Azt: — hogy a magyarok örömet emeltek, fájalmat elintari s szolgálatát várohatatlanság szabad lett és világ élt! Ezen nap délután pontban 5 és fél órakor az akkori „Pesti Hirlop” szerint a helytartó tisztes ablakból kihirdetett, hogy ezen pillanattól kezdve a cenzura hivatalosan megszüntetett. Nem képzaltem el mi volt akkor ez a kijelentés! Nincs elég erő egyenben a helyzet egyenlőségére: — minő lehetett, mikor a gondolatok papírra teszt, használt töprengésekben írásban kifejezt adni tilva volt.

Amellett nyomtatványviszony egyszerszö ugyancsak d. és 41 évekkel Pesti Talpra magyar reus is kinyomtatott.

A „Pesti Hirlop” más nap azt írta: „Az emellett szomszámot nép fölemelt új-jakul ismétő az esküt: A magyarok istenre esküsznek, esküsznek, hogy korok/tovább nem lesznek.

Nyilvános körülmény tartatik Pest város háján emelk házatokat is cenzurázott falragasokból készített közp.

Ez a szabadság díszelődött, melynek kezdete után talán éjjelen töltöl be a nép mely a politikai iratátirást éltől költ, hírlap-író Stancsotól a budai várfalagásból kiszabadította.

